

VRAAG 1 VAN NIEUWSUUR

Welke concrete maatregelen hebben de ministeries n.a.v. het OVV-rapport genomen?

Antwoord op vraag 1

Hieronder staan de maatregelen die zijn genomen en de acties die uitstaan per aanbeveling.

Over de genomen maatregelen is de Tweede Kamer geïnformeerd, zie Kamerstuk 29665, nummer 589 van 17 februari 2026.

OVV-aanbeveling 1, gericht aan de minister van Defensie

Maak een risicobeoordeling van het operationeel gebruik van snelle militaire vliegtuigen in het Nederlandse luchtruim met betrekking tot veilige separatie tussen militair luchtverkeer en de burgerluchtvaart, waaronder general aviation. Neem in deze risicobeoordeling mee de uitzondering van militaire vliegtuigen voor de maximumsnelheid van 250 knopen, de bezetting en operationele werkwijze van de luchtverkeersdiensten bij MilATCC Schiphol, toekomstige ontwikkelingen wat betreft het luchtruim en vluchten van en naar militaire oefengebieden. Stel naast de risicobeoordeling proportionele en uitvoerbare risico beperkende maatregelen vast en voer deze in.

Antwoord

Naar aanleiding van de bijna-botsing hebben het Commando Lucht- en Ruimtestrijdkrachten (CLRS) en het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) de kennis over het vliegen in luchtruimklasse E extra onder de aandacht gebracht bij de betrokken vliegers en sector:

- CLRS bij zijn vliegers, en het aanbrengen van deze kennis wordt geborgd in de diverse opleidings- en trainingssyllabi;
- IenW bij de jaarlijkse opening van het general aviation-seizoen, dat op 21 maart jl. plaatsvond. IenW zal ook met de sectorpartijen in gesprek gaan om dit onderwerp bij de vliegclubs en de vliegscholen onder de aandacht te krijgen en dit onderwerp zal worden geagendeerd in de Taskforce Veilig Gebruik Luchtruim.

Naar aanleiding van de bijna-botsing heeft het Commando Lucht- en Ruimtestrijdkrachten (CLRS) de kennis over het vliegen in luchtruimklasse E extra onder de aandacht gebracht bij zijn vliegers en wordt het aanbrengen van deze kennis geborgd in de diverse opleidings- en trainingssyllabi. Het Ministerie van IenW heeft, in afstemming met het Ministerie van Defensie, een presentatie gegeven tijdens het jaarlijkse openingsevent van het general aviation seizoen dat op 21 maart jl. plaatsvond. In deze presentatie voor veelal vliegers uit de general aviation is kennis gedeeld over hoe een goede vluchtvoorbereiding kan helpen in het minimaliseren van de kans om militair verkeer tegen te komen. IenW blijft met de GA sectorpartijen in gesprek om dit onderwerp bij de vliegclubs en de vliegscholen onder de aandacht te krijgen en heeft daarnaast dit onderwerp ook in de Taskforce Veilig Gebruik Luchtruim geagendeerd.

Daarnaast gaan CLRS en lenW gezamenlijk een risico-assessment doorlopen waarin mogelijke risico's van het operationele gebruik van militaire hogesnelheidsvliegtuigen in het Nederlandse luchtruim – in relatie tot de veilige scheiding tussen militair en burgerluchtverkeer, inclusief de general aviation (kleine luchtvaart) – worden bekeken. Vervolgens worden, als het risicoprofiel daartoe aanleiding geeft, mitigerende maatregelen genomen om het risico te verlagen. Het risico-assessment zal rekening houden met de door de OVV aangegeven aspecten, waaronder de vrijstelling voor militaire jachtvliegtuigen om met maximaal 250 knopen vliegsnelheid te vliegen, en het gebruik van het luchtruim door buitenlandse jachtvliegtuigen voor trainingsdoeleinden. De resultaten van het risico-assessment wordt eind van het tweede kwartaal van 2026 verwacht.

OVV-aanbeveling 2, gericht aan de minister van Defensie

Voer een of meerdere maatregelen in ter verbetering van de operationele communicatie tussen de luchtverkeersleider en de FISO bij MilATCC voor betere coördinatie van mogelijke conflicten tussen (snel) militair luchtverkeer en burgerluchtvaart.

Antwoord

Momenteel worden maatregel(en) onderzocht ter verbetering van de operationele communicatie tussen de luchtverkeersleiding en de Flight Information Service Officer (FISO) van het Military air traffic command and control (MilATCC) Schiphol, om te komen tot betere coördinatie van mogelijke conflicten tussen (snel) militair luchtverkeer en burgerluchtverkeer.

De resultaten worden verwacht eind van het tweede kwartaal van 2026.

OVV-aanbeveling 3, gericht aan de minister van lenW

Evalueer in overleg met de minister van Defensie hoe de staat voldoet aan de verantwoordelijkheid voor het zorgdragen van veilige separatie tussen militair luchtverkeer en burgerluchtvaart (overeenkomstig artikel 2 van Verordening (EU) 2018/1139). Ga specifiek in op het risico van militaire jachtvliegtuigen die afwijken van de snelheidsbeperking van 250 knopen en het gebruik van het Nederlandse luchtruim door buitenlandse strijdkrachten voor oefendoeleinden. Stel naast de risicobeoordeling proportionele en uitvoerbare risicobeperkende maatregelen vast en voer deze in.

Antwoord

De uitvoering van de bij aanbeveling 1 en 2 genoemde risico-assessment, geeft ook invulling aan aanbeveling 3, aangezien CLRS en het Ministerie van lenW samen het risico-assessment gaan doorlopen. Met de invulling van aanbeveling 4 wordt geanalyseerd of nadere maatregelen noodzakelijk zijn om het risico op bijna-botsingen beheersbaar te houden voor de vliegveiligheid.

Als daarbij nadere maatregelen nodig zijn, wordt dat opgenomen in de Nationale Veiligheidsanalyse (NVA) en zal het Nederlands Luchtvaart Veiligheids Programma (NLVP) daarop worden aangepast. Noodzakelijk geachte veiligheidsinitiatieven om het risico te mitigeren kunnen opgenomen worden in het Nederlands Actieplan Luchtvaartveiligheid (NALV).

OVV-aanbeveling 4, gericht aan de minister van IenW en de minister van Defensie

Stem de classificatie van luchtvaartvoorvallen af en analyseer gezamenlijk voorvallen van bijna-botsingen (airproxes) tussen militair luchtverkeer en burgerluchtvaart om daaruit lering te trekken, de ingevoerde risicobeperkende maatregelen te monitoren en (bijna-)botsingen in de lucht te voorkomen.

Antwoord

Op 24 april 2025 is een samenwerkingsovereenkomst getekend door de ILT-Luchtvaartautoriteit met het Commando Luchtstrijdkrachten (dat sinds van 1 juli 2025 het CLRS heet), voor het delen van informatie over meldingen van incidenten (waaronder bijna-botsingen) tussen militair- en burgerluchtverkeer. Het doel van deze samenwerkingsovereenkomst is de veiligheid van de Nederlandse luchtvaart te verbeteren door ervoor te zorgen dat relevante veiligheidsinformatie met betrekking tot meldingen over de burgerluchtvaart, van belang voor militaire luchtvaart of van belang voor de gehele Nederlandse luchtvaart, wordt uitgewisseld.

Het Analysebureau Luchtvaartvoorvallen (ABL), onderdeel van de ILT-Luchtvaartautoriteit, analyseert de voorvalmeldingen uit de Nederlandse burgerluchtvaart. Onderdeel van het verder in te richten proces van informatiedeling tussen ABL en CLRS is de gezamenlijke analyse van de gemelde incidenten op periodieke basis. Op 14 april jl. heeft de eerste bespreking plaatsgevonden.

ABL en CLRS zijn voornemens om minimaal een keer per jaar de ontvangen meldingen van bijna botsingen tussen militair en burgerluchtverkeer te bespreken, waaronder de classificatie en de analyse. CLRS sluit ook aan bij ABL-overleggen met vertegenwoordigers van alle luchtruimgebruikers. Hier wordt samen met andere sectorpartijen ingegaan op trends, opvallende incidenten, getroffen maatregelen en geleerde lessen die door de aanwezige partijen weer gedeeld kunnen worden met hun achterban.

Het ABL gebruikt de resultaten van de meldingen en de analyse voor het periodiek weergeven van cijfers en trends van verschillende veiligheidsindicatoren. Deze informatie is van belang voor de Nationale Veiligheidsanalyse (NVA) waarin de grootste risico's zijn beschreven voor het beheersen en verder verbeteren van de vliegveiligheid.

VRAAG 2 VAN NIEUWSUUR

Wat verwachten de ministeries van de opvolgnotitie? Of: indien de inhoud al bekend is, hoe reageert het ministerie op de bevindingen van de OVV?

Antwoord op vraag 2

De opvolgnotitie wordt op 30 april a.s. bekend gemaakt. Op de inhoud ervan zal op een later moment worden gereageerd. Daarbij zullen ook de uitkomsten van de risico-assessment, en het onderzoek naar aanvullende maatregelen (aanbevelingen 1 en 2) worden meegenomen.

VRAAG 3 VAN NIEUWSUUR

Daarnaast zouden we graag het effect van de uitbreiding van defensie willen staven. Kortom: is de luchtmacht vaker aanwezig in het luchtruim? Hoeveel oefeningen zijn er de afgelopen zeg, drie jaar, jaarlijks uitgevoerd? En stijgt dit aantal naar verwachting in de toekomst?

Antwoord

De situatie in de wereld vraagt om een sterke en goed getrainde krijgsmacht. Daarvoor is het nodig dat de luchtmacht voldoende kan oefenen, ook in Nederland. Door een betere invulling van personeel en materieel worden beschikbare vliegreuen beter benut, waardoor er ook meer wordt getraind. Dit vindt normaliter plaats in specifieke oefengebieden en altijd binnen de daarvoor geldende regelgeving.

Er wordt het hele jaar door dagelijks geoefend door de luchtmacht. In het kader van omgevingscommunicatie deelt de luchtmacht regelmatig informatie over oefeningen en vliegbewegingen. Op dit moment is daar geen totaaloverzicht van.